



INTERJÚ

„Iskolába jártam Pécssett” (Gondolatok a Pécsi Jogi Kar szellemi műhelyéről)

**Interjú a Pro Facultate Iuridico-Politica Universitatis
Quinqueecclesiensis érdemérem arany fokozatával
kitüntetett Finszter Gézával**

**„I studied in Pécs”
(Reflections on the Intellectual Workshop
of the Faculty of Law in Pécs)**

**Interview with Géza Finszter, recipient of the Gold Grade of the Pro
Facultate Iuridico-Politica Universitatis Quinqueecclesiensis Merit Award**

Hottó István

doktorandusz, tudományos segédmunkatárs
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
hotto.istvan@ajk.pte.hu



A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2025. 11. 20. Átdolgozás: 2025. 11. 27.
Elfogadás: 2025. 12. 01.

Absztrakt

Az interjú Finszter Géza professzorral, a Magyar Tudományos Akadémia doktorával készült abból az alkalomból, hogy a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara 2025. szeptember 1-jén, ünnepi tanévnyitó tanácsülésén a *Pro Facultate Iuridico-Politica Universitatis Quinqueecclesiensis* érdemérem arany fokozatával tüntette ki, amelyet a kar dékánja, Mohay Ágoston adott át számára. A kitüntetés a professzor két évtizeden át Pécsen folytatott meghatározó oktatói és tudományos tevékenységét, valamint a bűnügyi tudományok hazai fejlődéséhez való hozzájárulását ismeri el. Az interjú feltárja Finszter Géza pécsi kötődéseinek kialakulását, a „pécsi iskola” szellemi hatását, továbbá elemzi a rendészeti és büntető tudományok rendszerváltást követő átalakulásának elméleti és gyakorlati kérdéseit. A beszélgetés átfogó képet nyújt arról, miként járult hozzá a professzor a rendészettudomány hazai megerősödéséhez és a jogállami rendszet elméleti megalapozásához. Professzor úrral Hottó István beszélgetett.

Kulcsszavak: interjú, rendészet, rendészettudomány, büntető igazgatás

Abstract

This interview with Professor Géza Finszter, Doctor of the Hungarian Academy of Sciences, was conducted on the occasion that the Faculty of Law and Political Sciences of the University of Pécs awarded him the Gold Grade of the *Pro Facultate Iuridico-Politica Universitatis Quinqueecclesiensis* distinction at its ceremonial academic year opening session on 1 September 2025. The award—presented by Dean Ágoston Mohay—recognises the professor’s two decades of outstanding teaching and scholarly activity in Pécs, as well as his significant contributions to the development of criminal sciences in Hungary. The interview explores the origins of Professor Finszter’s professional ties to Pécs, the intellectual influence of the “Pécs School,” and his reflections on the theoretical and practical dimensions of post-transition reforms in policing and criminal justice. The discussion offers an in-depth overview of his role in shaping Hungarian police science and in articulating the foundations of a rule-of-law-based theory of policing.

Keywords: interview, law enforcement, law enforcement science, criminal administration

Professzor úr, mit jelent az ön számára ez a magas elismerés, amelyet a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara ítélt oda önnek? Hogyan fogadta a kitüntetés hírét, és milyen gondolatokat ébresztett önben ez a díj?

Az egyetemi díj kiemelkedő értékét az adja, hogy abban egy egész szellemi közösség elismerése jelenik meg. Ha pedig elfogadjuk az univerzitásnak azt a minőségét, amelyet tanár és diák szövetsége teremt a tudás megszerzéséért, akkor a megtiszteltetés még nagyobb. Nem csupán oktató és kutató kollégáimnak, de előadásaim hallgatóságának és az egykor Pécssett működött rendészeti doktori iskola doktoranduszainak is köszönet jár érte. Ezt a dicséretet kiérdemelni csak további munkával lehet, ami így nyolcvanon túl nem kis feladat. Meg fogom próbálni! Vannak nehézségek. Hogy egyet mondjak, még nem tanultam meg a díj pontos elnevezését, bár illene. Mondjuk kétszáz évvel ezelőtt egy jogász ember természetesen tudott latinul, sőt az volt a munkanyelve. Most már ez nincs így.

Mikor és hogyan alakult ki professzor úr szakmai kötődése a Pécsi Állam- és Jogtudományi Karhoz?

Pesti joghallgatóként először 1965-ben voltam vendége a pécsi egyetemnek, egy országos diákköri konferencián, ahol az államigazgatási szekcióban kaptam helyet. Itt találkoztam először személyesen a híres jogtanárral, Szamel Lajossal, aki diákköri szereplésemet biztató szavakkal értékelte. Együttműködésünk huszonöt évvel később, 1990-ben, már a rendszerváltás Belügyminisztériumának Rendészeti Kutatóintézetében kezdődött igazán, ahol a professzor a legtekinélyesebb támogatója lett a rendőrségi törvény megalkotásának. Sajnos magas korára tekintettel ebben a folyamatban hosszabb ideig már nem tudott részt venni. (Ez a jogalkotás tényleg hosszúra sikeredett, a törvényt az Országgyűlés csak 1994-ben fogadta el.) Minthogy egész pécsi működésem legértékesebb tapasztalatát a humánusra épülő emberi kapcsolatok jelentették, nem mulaszthatok el még egy megjegyzést. A professzor leánya, az ugyancsak tudós Szamel Katalin édesapja halálakor megköszönte a Rendészeti Kutatóintézetnek, hogy sikerült értelemmel megtölteni egy nagy formátumú gondolkodó búcsúzását.

Professzor úr 1968-ban szerzett jogi diplomát az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán, de pályája nem a közigazgatás felé indult. Mi volt az oka ennek a váltásnak?

Annak ellenére, hogy egyetemistaként a civil közigazgatási jog keltette fel érdeklődésemet – ezt igazolja az imént említett diákköri szereplés – volt egy még

fontosabb törekvésem, a jogászai autonómia tisztelete, ami természetesen a bírói pálya felé fordított. Gyakornok lettem Budapest XVIII. és XIX. kerületének bíróságánál, ahol vártam a fogalmazói beosztásra. Ehelyett a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnöke, Mátyás Miklós – alig néhány nappal diplománk átvételét követően – összehívta a gyakornokokat és felszólított minket, hogy nézzünk más munkahely után, mert ennyi fogalmazóra nincs szükségük. Közöttünk volt néhány határozott jellem, akik a felhívás ellenére maradtak, és később kiváló bírókká emelkedtek. Én a gyávábbak közé tartoztam, és megfogadva a figyelmeztetést, új megoldást kerestem. Minthogy korábban a pesti Államigazgatási Tanszék demonstrátora voltam, a tanszékvezetőtől, Berényi Sándortól kértem segítséget. Ő jó emberismerőnek bizonyult, amikor valami nagyon furcsa megjegyzéssel, de mégis segítséget ajánlott. Azt mondta: „*Maga nem egy hivatalnok típus*”! Hát ebben nagyon igaza volt, noha számomra ez csak évek múlva világosodott meg. Azonban tett egy ajánlatot. Elmondta, hogy a Belügyminisztériumnak van Vizsgálati Osztálya, ahova időnként új felvételizeteket keresnek a frissen végzett jogászok között. Hozzá is rendszeresen jön egy alezredes ezzel a feladattal. Berényi megismertetett a „toborzó” alezredessel, aki semmi közelebbit nem mondott a nevezetes osztályról, csak annyit, hogy ott büntetőeljárások folynak a legkiemelkedőbb, legbonyolultabb ügyekben. Viszont felajánlotta, hogy mielőtt döntést hoznék, beszél akkori főnökömmel, a kerületi bíróság elnökével. Ennek az ötletnek azért örültem, mert reméltem, hogy az „elnök elvtárs” marasztalni fog. Hát nagyot tévedtem! A marasztalás helyett méltatta a Vizsgálati Osztály jelentőségét, azt úgy jellemezve, hogy az ország legkiválóbb nyomozó hatóságához nyílik meg az utam. Az elnök magatartása – bár a felelősséget nem akarom magamtól elhárítani – taszító volt. Úgy gondoltam, hogy akkor már mindenképpen a rendőrséget választom. Az, hogy a Vizsgálati Osztály III/1 titkos kóddal valójában az állambiztonság egyik szerve, csak a felvételemet követően tudatosult bennem.

Ez nagy fordulatot jelenthetett az ön életében! De mégis 16 évig, 1968 és 1984 között a Vizsgálati (III/1) Osztályon dolgozott, és egészen az alosztályvezetői beosztásig vitte. Mivé lett a civil közigazgatásért érzett vonzalom, hová tűnt a jogászai autonómia tisztelete?

Mindkettő megmaradt, sőt a tizenhat év alatt még erősödött is. De ez nem az én érdemem. Visszaemlékezve az idősebb munkatársakra, úgy látom őket, mint akik magukon viselték az ötvenes évek elejének minden embertelenségét, majd a forradalom traumáját, és azt, amikor ők lettek a megtorlás végrehajtói, de megélték a konszolidáció fordulatait is, amikor a jogászai szaktudás a politikai

megbízhatóság nyomába eredt. Bár a szocialista jelző fosztóképzőnek számított, de mégis hangot kapott a törvényesség. Ezek voltak a legfontosabb tapasztalatok, amelyek megerősítettek abban, hogy a hierarchia önkényének a jog parancsa szab korlátot. A humánium akkor válhat a büntető jogalkalmazás értékévé, ha a tudomány segítségét kéri. Erre tettem kísérletet, amikor az önkéntes visszalépés jogintézményét Angyal Pál 1905-ből származó tanulmányával magyaráztam, amivel nem csupán egy bűnügy megoldásához járultam hozzá, de a szakmai továbbképzések állandó előadója is lehettem. A III/1 Osztály gyakorlatát tanulmányozva megírtam az állam elleni bűncselekmények kriminológiáját, amellyel 1984-ben az állam- és jogtudomány területén, nyilvános védéssel kandidátusi fokozatot szereztem. A nyilvánosság vállalására különösen büszke voltam, mert megértettem, hogy a titok a tudományosság egyik legnagyobb akadályozója.

Hogyan történt, hogy miközben kutatásának tárgyát az állambiztonság köréből választotta, éppen a sikeres fokozatszerzés évében, 1984-ben munkahelyet váltott?

Mondhatnám azt is, amit a híres francia fizikus, a halálra ítélt Lavoisier bírái mondtak a francia forradalom vérzivataros napjaiban: „*A köztársaságnak nincs szüksége tudósokra!*” Közvetlen főnökeim nem akadályozták kutató munkámat, de mindig aggódva olvasták újabb és újabb téziseimet. Azt hiszem megnyugodtak, amikor utam a nyolcvanas évek közepén szakított a vizsgálati munkával és a rendészeti sajtó felé vette az irányt. A Belügyi Szemle szerkesztőjeként helyettesem, Nyerges Lajos hívta fel a figyelmemet egy fiatal pécsi kriminológusra, aki a rejtett bűnözés tanulmányozásával nemzetközi rangot szerzett. (A korra jellemző, hogy Nyergestől tanultam a lapszerkesztést, miközben én voltam a főnöke és nem fordítva.) De azért hallgattam a beosztottamra, amikor Pécsre utaztam, és kicsinyke egyetemi szobájában megkerestem Korinek Lászlót, aki tanulmányt ígért kutatásairól. Mondhatom, rendszeres szerzőnk lett, engem pedig barátjául fogadott. Először tőle kaptam példát a részletekre is figyelő, a hipotéziseket igazoló és a kritikát sem mellőző munkamódszerre. A bűnözés okai sorában nem csupán az elkövetői életutak torzulásait figyelte meg, de felismerte a társadalom hibás működésének, a politikai hatalom birtokosainak a felelősségét is. Nem tudtuk, de éreztük, hogy a büntetőpolitikában is váltásra lesz szükség. Később – a rendszerváltozást követően – már rendészeti helyettes államtitkárként hivatalába fogadott. Nagylelkű tett volt, mert hivatalnoknak (ahogy ezt Berényi professzor megjósolta) nem váltam be.

Értelmezhető-e Korinek László döntése helyettes államtitkárként egyfajta szemléletváltási törekvésként, amelyben a kutatói attitűdöt részesítette előnyben a hagyományosabb bürokratikus adminisztrációval szemben?

A tévedés nem itt keresendő. Az első demokratikusan választott kormány a jogállami szervezési elvekből indult ki, amikor az egyik első intézkedése a Belügy-minisztérium, és a korábban az abban helyet foglaló Országos Rendőr-főkapitányság szervezeti szétválasztása volt. A minisztérium előtt három feladat állt: a rendőrségi törvény megalkotása, a rendőrségi szervezet jogállami reformja és a távlatos (legalább tíz-tizenöt évre szóló) közbiztonsági stratégia megfogalmazása. A rendőrség vezető állományának feladata egyfelől a szakmai követelmények érvényesítése az új szervezeti megoldások befogadásához (avagy elutasításához), másfelől pedig a közrend és közbiztonság folyamatos biztosítása. A törvényalkotás, a szervezeti reform és a távlatos közbiztonsági stratégia tervezése kutatói és hivatalnoki erőnket egyaránt igényel. Azonban ez a program háttérbe szorult, részben a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető, úgynevezett taxisblokádnak 1990. október végi bekövetkezése okán, részben pedig azért, mert változás állt be a belügyi irányításban is. A nagy ívű reformok helyét a napi döntések hálózata vette át, a szabadság vágyát leváltotta a biztonság ígérete, ami már valóban fegyelmezett végrehajtókat követelt. Erre a fordulatra mi nem voltunk felkészülve.

Professzor úr úgy gondolja, hogy a rendszerváltozás időszakában megnyíló rendészeti reformlehetőségek nem tudtak maradéktalanul kiteljesedni?

Számomra a rendszerváltás, 1990 volt a fordulat éve. A polgári alkotmányosság épít arra a tapasztalatra, hogy az állam hatalma önkorlátozással nem gyengül, hanem erősödik, mert a lehető legkisebbre csökkenti az önkény esélyeit. Ezen az úton járva válhat a rendőrködés tehetséges fiatalokat vonzó megbecsült szakmává. „Forradalmi” időkben a rendészeti kutatásoknak a rendészeti hivatal nem megrendelője, hanem maga is kutatási tárgy.

Ahol a rendészet az elméleti feltárás tárgya, ott a megrendelő a társadalmi szükséglet, amely különösen kivételes történelmi időszakokban kap jelentőséget. Az eredmények elsődleges felhasználója nem a rendőrség, hanem a rendészetet alakító állam, de felhasználóként jelentkezik a civil társadalom is, amelyik a kutatások eredményeit megismerve és megértve új elvárásokat fogalmazhat meg a rendészet számára. E diszciplínák kritikusak a rendészetekkel szemben, nem veszik tudomásul a titkosságot, azt olyan falnak tekintik, amelynek gyakran csupán egyetlen értelme van: a testület belső működési zavarainak elleplezése. A kutatások fő célja a változások kezdeményezése, a rendészet reformjának elméleti megalapozása.

A rendszerváltó országok számára az előbbieken túl az is nagyon fontos felismerés, hogy míg az alkalmazott kutatások a tekintélyuralmi berendezkedésekben

is magas színvonalon folytathatók, addig a társadalomkritikai mondanivaló kifejtésének szabadsága csak demokráciákban adott. (Azt mindenki maga döntse el, hogy ez a demokrácia ereje, avagy a gyengesége.)

Magam úgy vélem, hogy „a jogállami forradalom” első éveiben esély volt egy mélyreható rendészeti reform végrehajtására, amihez azonban demokratikus-támogató kormányzati stratégiára lett volna szükség. Ennek politikai alapját a parlamenti pártok konszenzusa alkotná, amit a rendészeti szakmák egyetértése és a társadalom cselekvő támogatása kísérhetne. Ebben az esetben a társadalomtudományok a gyakorlattal közösen tárhatnák fel azokat a tényeket, amelyek ismeretét a belügyi kormányzás és a rendészeti hatóságok működése sem nélkülözheti. Ez a közeg hozzájárulna egy új rendészettudományi stúdium kialakulásához. Hogy lesz-e ilyen stratégia, azt a jövő fogja megválaszolni.

Úgy látja, hogy 1990 végével a rendészeti kutatások súlypontjai átrendeződtek?

Egyáltalán nem! A korszak egyik ellentmondása éppen az volt, hogy az elméleti igényesség nem csupán megmaradt, hanem még növekedett is. Csak a megvalósulás a távolabbi jövő feladata lett. Előbb a Rendőrtiszti Főiskolán, majd pedig a Belügyminisztériumban alakult meg Rendészeti Kutatóintézet, a Belügyi Szemle igényes tudományos orgánummá fejlődött, ami elsősorban Korinek László érdeme, aki közel harminc éven át szerkesztette azt az újságot, amelynek korábban „csak” szerzője volt. A rendőrség kutatójaként eredményeimet magam is neki köszönhetem. Ugyanis a látencia kutatás Korinek László előadásában a rendészeti igazgatás úgyszólván teljes színpépről hiteles képet adott, és nekem már csak ezen az úton kellett őt követnem. Megismerkedtünk a rendőrségek társadalmi kapcsolatait alakító tényezőkkel, amelyek jelentősen befolyásolják a rendészetbe vetett bizalom erejét. Nem kétséges, hogy ez a bizalmi index komolyan hat a bűncselekmény sértettjeinek feljelentési aktivitására és a bűnügyi szolgálatokkal való együttműködési készségre. Korinek László különbséget tett a bűnözés tömegjelensége, valamint a bűnüldöző és igazságszolgáltatási szervek befogadó képessége között. Rámutatott a rendészeti igazgatás szelekciós munkamódszereire és azok okaira. Ekkor kezdődött az a pécsi sorozat, amikor húsz éven keresztül évente tudtam hallgatóság előtt számot adni a rendőrállamtól a jogállamig vezető stációkról. A fiatal demokráciákban a rendészeti igazgatás legitimálásához a legértékesebb muníciót a kriminológia szolgáltatta, és ebben Magyarország már a hatvanas évektől az élen járt.

Korinek László akadémikusi székfoglalójában úgy fogalmazott, hogy a statisztika a társadalomtudományok matematikája, feltéve, hogy azt jól használják. A rendőrigazgatásban például a mai napig rosszul használják. Arra, amire

biztosan nem alkalmas: a rendőrségi munka minőségének mérésére. Ha valahol jelen volt a változások sürgetése és a kritikai szellem, nos, azok a pécsi előadótérmekek voltak. Más kérdés, hogy hangjuk meddig jutott.

Ezek szerint a kriminológia egyik ágaként megszületett a rendészeti kriminológia?

A kriminológia szerepét méltató szavaimat nem vonom vissza, de azt elismerem, hogy az a tervünk, miszerint ennek a diszciplinának a segítségével teljes rendészetelmélet alkotható, nem volt reális. Az egykori alkotmánybíró, néhai Szabó András mutatott rá arra, hogy míg bűnmegelőzési stratégia a kriminológia módszertani keretein belül is megalkotható, bűnüldözési stratégiáról csak a rendészeti tanítások tudományági önállóságának kivívását követően érdemes gondolkodni. Ahogy ő ezt szellemesen megfogalmazta: az a rendőr, aki nem akarja kézre keríteni a bűncselekmény tettesét, az nem rendőr; és az a kriminológus, aki nem kíváncsi a bűnözés okaira, nem kriminológus. Az önálló rendészetudomány arra képes, hogy a tételes és a teoretikus jogi tárgyak együttes bevetésével, valamint a szociológiai szemlélet térnyerésével tanulmányozhassa kutatási tárgyait, a rendészet jogát, a rendészet szervezetét és a rendészet működését. Rendészeti kutatásaim során számomra az jelentett komoly előnyt, hogy korábbi pályámon viszonylag jó eligazodtam a közigazgatási tanokban, de nem volt idegen számomra a büntető anyagi- és eljárásjogi dogmatika, az alkalmazott kriminológia és a kriminalisztika sem. Végül, ha a jogállami kihívások megkövetelik a jog uralmának, a hatalmi ágak megosztásának és az emberi méltóság sérthetetlenségének együttes érvényesülését a rendészet működési területén is, akkor ehhez az alkotmányelmélet nyújthat nem mellőzhető segítséget.

Hogyan értékeli a kétezres évek elején, a Belügyminisztériummal kötött megállapodás nyomán Pécssett létrejött rendészeti doktori iskola működését?

Korinek László kezdeményezésére a Belügyminisztérium megállapodást kötött arra, hogy kerüljön megalapításra a pécsi jogi fakultás doktori iskolája, lehetőséget teremtve – elsősorban rendőrségi szakemberek és a szélesebb rendészeti igazgatásban dolgozók számára – tudományos fokozat megszerzésére. Korinek professzorral közösen vállaltuk, hogy a doktorandusz képzés rendészeti területei számára tananyagokat állítunk össze, amelyekhez felhasználjuk az akkor bontakozó rendészetudományi kutatások eredményeit.

A pécsi jogi kar rendkívül nagy odaadással és eleganciával biztosította a helyszínt, és mindenekelőtt a szellemi támogatást. Az infrastruktúrához az Országos Kriminológiai Intézet is hozzájárult.

Nagyon jelentős volt a büntető- és a közigazgatási jogtudomány területeiről érkezett baranyai muníció, hiszen a belügyi szakterületeken dolgozók számára ezek a diszciplínák jelentették a legfontosabb forrásokat. Mondhatnám, hogy ez a két terület uralta a doktori iskolát. Pécs mind a két irányban országos és nemzetközi rangú tudósokkal, kutatókkal, elhivatott tanárokkal rendelkezik. A közigazgatástan pécsi jelese volt néhai Ivancsics Imre, aki a rendészeti igazgatás elméleti megalapozásához nyújtott segítséget. Megemlítem, hogy a pécsi campus korábbi dékánjának, Fábián Adriánnak *Közigazgatás-elmélet* című, 2012-ben megjelent könyvében jóleső érzéssel találkoztam egykori egyetemi csoporttársam, néhai Zsuffa István méltatásával, aki hosszú időn keresztül volt belügyi államtitkár. Fábián Adrián említett művén túl, sajnos a szakirodalom kevesebb figyelmet szentel Zsuffa államtitkár tudósi teljesítményének, pedig az is kiemelkedő.

Professzor úr hogyan látja, miként formálta a „pécsi iskola” a hazai büntető tudományok fejlődését?

Említhetem Földvári Józsefet, aki Pécsen a büntető anyagi jog szakembereként évtizedekig meghatározó szellemi irányzatot testesített meg. Az ő szemléletmódját szintézis jellemezte, ami az anyagi jog dogmatikájának más műhelyeit kevésbé érintette meg. Földvári a kriminálpolitika hazai megalapozásához járult hozzá, amikor Adolphe Prins és Marc Ancel munkáira hívta fel a figyelmet. Mi, akik az alkotmányos rendészet hívei lettünk, nem nélkülözhetjük ezt az egyesítési megközelítést. Annak fontosságát először Csemegi Károly hangsúlyozta, amikor a büntető törvénykönyvtől elvárta a hasznossági és az értékelv együttes érvényesítését. Vagyis a büntetőjog legyen a polgárok szigorú és hatékony védelmezője, de eközben ne adja fel legfontosabb értékét, a humánusmot. Ennél világosabban a rendőrigazgatással szemben támasztott követelményeket sem lehet összefoglalni.

Az eljárásjogban Tremmel Flóriánt szeretném kiemelni, aki a belügyi szemléletű kutatómunkához azért tudott nagyon jelentősen hozzájárulni, mert az ő gondolkodásmódjában a dogmatikus és a teoretikus tárgyak nagyon közel kerültek egymáshoz. A pécsi büntetőeljárás-jogi szellemiség hirdette és meg is valósította vezérelvét: büntetőeljárás-jogtudomány kriminalisztika nélkül nem létezik. Ezt a gondolatot testesítik meg a Tremmel Flórián – Herke Csongor – Fenyvesi Csaba szerző hármas kiváló kriminalisztikai tankönyvei. A kép azonban nem lenne teljes, ha megfeledkeznék a budapesti tanárainról, Király Tiborról, akitől megtanultam, hogy a „büntetőeljárásnak csak büntetőjogi oka lehet, amit a gyanú intézménye közvetít”, és Erdei Árpádról, aki a szakértői bizonyítás

spiritusz rektoraként a jogi és a tényállási relevancia fogalmi rendjének megteremtésével gazdagította a bizonyításelméletet. A rendészettudomány szerencséje, hogy a budapestiek mellett egyaránt tudott meríteni a debreceni, a győri, a miskolci, a pécsi és a szegedi jogi műhelyek eredményeiből.

Professzor úr szavaiból azt érzem, hogy az 1990-es „jogállami forradalomban” esélyt látott a rendészeti igazgatás reform értékű átalakítására, és máig fájjalja ennek elmaradását.

Volt idő, amikor ezt így láttam, de ma már hajlok a realitások elfogadására. Bibó István figyelmeztetett arra, hogy a rendőrség konzervatív igazgatási ágazat, amelytől ne várjunk forradalmi változásokat. Továbbá a magyar társadalom sokáig őrizte rendiségét, és kevés tapasztalatot szerzett a közélet demokratikus működésében. Lehet, hogy annak a társadalomtudósnak volt igaza, aki szerint a demokratikus átalakuláshoz legalább hatvan esztendőre van szükség. (Ennek eddig alig több mint a fele telt el.)

Professzor úr véleménye szerint mit várhatunk a „második félidő” végére?

A Rendészettudományi Kar rendészeti mesterszakának egy hallgatója azt kérdezte: Milyen lenne rendőrségünk akkor, ha sikerült volna kiaknázni a rendszerváltozás nyújtotta esélyeket?

Válaszom a következő volt: Esélyt kapott volna a pártpolitikától mentes rendészet ideálja. Amennyiben a politikán a közösség – az egész nemzet – és az ország ügyeiről való felelős gondoskodást értjük, a rendészet nem lehet „politikamentes”. Ennek azonban feltétele, hogy a választáson nyertes párt vagy pártok maguk is így értelmezzék a politikát. Ebben az esetben meg kellene találni azokat a konszenzusra alkalmas területeket, ahol a kormányzó erők képesek együttműködni az ellenzékkel, ahol a legnagyobb esélye van a társadalmi közmegegyezésnek. A rendészet erre felettébb alkalmas, hiszen nincs „jobb” meg „baloldali” közbiztonság. Ami pedig a bűnüldözésnek irányt adó kriminálpolitikát illeti, az nem a végrehajtó hatalom kizárólagos terepe, abban az önálló hatalmi ágként működő jogalkotás és igazságszolgáltatás is partner.

Elvált volna a bűnügyi (igazságügyi) rendőrség a közbiztonsági rendőrségtől. A bűnügyi rendőrség (rendészet) az ügyészség szervezetében kapott volna helyet. A közbiztonsági rendőrség egyes szolgálati ágai centrális irányításban maradtak volna (terrorelhárítás, készenléti rendőrség, nemzeti védelmi szolgálat stb.), míg a települések közbiztonsága felett önkormányzati rendőrség őrködné.

A rendészeti igazgatás nem különülne el a civil közigazgatástól, a katonai

hierarchia helyett a hivatali hierarchia érvényesülne, amelyben a beosztás rangját nem a piramisban elfoglalt lépcsőfok, hanem a szakmai tudás adná. Az alá-fölé rendeltség nem személyes, hanem személytelen, közjogi hatalomként működne. A szolgálat alaki rendjéből csak azok a formák maradhatnának érintetlenül, amelyek összhangban vannak a hivatással és segítik a szakmai teljesítményeket.

Az előbbi elvek a rendészeti oktatásban is érvényesülnének. Aki a rendészetet választja, annak nem kellene szakítani civil létével, ellenkezőleg, az személyisége értékes része maradhatna. A rendészet nem merül ki a parancs végrehajtásának és a parancs kiadásának képességében, ezért a pályára készülés nem „sorkatonai” kiképzéssel, hanem a szakma elmélyült – gyakorlatot is magába foglaló – tanulásával kezdődne, az értelmes alaki rend csak ezt követően, mint a tudást erősítő felismert szükséglet kerülne elsajátításra.

Ehhez az oktatási szervezetet közép- és felsőfokon is a tanári önállóság és az egyetemi autonómia szellemében kellene átalakítani. Nem lenne mellőzhető a gyakornoki rendszer bevezetése sem, ami az igazságszolgáltatásban évszázados hagyományokkal rendelkező fogalmazói státuszhoz hasonlítható. (És amitől engem néhai Mátyás Miklós meg akart kímélni.)

A rendőrködés anyagi és morális értelemben is a legmegbecsültebb foglalkozások sorában emelkedhetne.

Felhasznált irodalom

Finszter G. (2003). *A rendészet elmélete*. KJK–KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft.

Finszter G. (2014). *Rendészetelmélet*. Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar.

Finszter G. (2018). *Rendészettan*. Dialóg Campus Kiadó.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Hottó I. (2026). „Iskolába jártam Pécssett” (Gondolatok a Pécsi Jogi Kar szellemi műhelyéről). Interjú a Pro Facultate Iuridico-Politica Universitatis Quinqueecclesiensis érdemérem arany fokozatával kitüntetett Finszter Gézával. *Belügyi Szemle*, 74(1), 257-268. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2026.v74.i1.pp257-268>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk nyílt hozzáférésű (Open Access) közlemény, amely a Creative Commons Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi licenc (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint kerül publikálásra: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>. A licenc alapján a közlemény változtatás nélkül és nem kereskedelmi célra bármely médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy a felhasználó megfelelő hivatkozással feltünteti az eredeti szerző(ke)t és a közlés helyét, valamint megadja a licenc linkjét. Származékos mű készítése (pl. átdolgozás, adaptáció, fordítás) és kereskedelmi felhasználás nem engedélyezett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Hottó István, aki a hotto.istvan@ajk.pte.hu e-mail címen érhető el.